

WAASAN PÄIVÄLEHTI

GPT3

Irtonumero 1 €
Verkossa ilmainen

ISSN 2954-243X

N:o 34

Sunnuntaina, 13 elokuuta

2023

Waasan Päivälehti - moderni sanomalehti, jonka ulkoasu on peräisin 1870-luvulta. Silloin sanomalehdissä oli vain 4 sivua. Paljon tekstiä, mutta ei kuvia ollenkaan, joten neljässä sivussa on paljon luettavaa. Lehti sisältää lainauksia vanhoista päivälehdistä, jotka on otettu Kansallisarkistosta (digi.kansallisarkisto.fi). GPT3 tekee osan rutiinomaisesta toimitustyöstä. Waasan Päivälehti ilmestyy sunnuntaiaamuisin, mutta tavoitteenamme on, että se ilmestyy joka päivä jatkossa. Lehti on luettavissa verkossa ilmaiseksi, painetut yksittäisnumerot maksavat 1 €. Mainoshinta 6 €/palstamillimetri, mutta vakioilmoitukset ovat halvempia (25 mm korkea=140 €, 50 mm = 280 €, 75 mm=400 €). Toistuvat ilmoitukset = 50 % alennus. Lähetä ilmoitukset jpg-, tiff- tai png-muodossa osoitteeseen waasanpaivalehti@gmail.com. Ilmoitukset pienennetään 46 mm:n sarakkeen leveyteen. Jos ilmoitus ei mahdu seuraavaan lehteen otamme yhteyttä. Päätoimittaja Hans Björknäs Posti: Waasan Päivälehti, Koulukatu 37 B 7, 65100 Vaasa, puhelin +358-40-5462455.

Uutiset

Ravintola Grillo Sundomissa muuttaa

mutta vain 10 metriä ja syynä on se, että grillin naapuriksi tulee iso myymälä, S-Market.

Ja naapuri tarvitsee paljon suuremman pysäköintialueen.

Uusi S-Market avautuu Sundomissa

Uuden S-Marketin rakentaminen Sundomissa on alkanut muutama viikko sitten ja voit jo kuvitella miltä myymälä tulee näyttämään. Myymälän odotetaan avautuvan vuoden 2024 ensimmäisellä neljänneksellä.

S-Marknaden tulee osoitteeseen Kronviksvägen 4, aivan Sundomin keskustassa. Sen pinta-ala on lähes 1 700 neliometriä, josta 1 200 on liiketilaa. Liikkeen tulee myös pienempi, noin 150 neliometrin pinta-ala, joka vuokrataan. Liikkeen ulkopuolella on polttoainemyynti ja sähkö-

Viikon taide-elämys

Albert Edelfeltin maalaukset nyt Ateneumin näyttelyssä

Albert Edelfelt oli suomalainen taidemaalari, joka eli vuosina 1854–1905. Hän oli merkittävä hahmo suomalaisessa taidemaailmassa, ja hänen teoksiaan kunnioitetaan ja tutkitaan edelleen.

Tässä *Virginia, 1883*

autojen latauspiste.

S-markkinat rakennetaan energiatehokkaaksi, maalämpöllä, katolla aurinkopaneeleilla ja nykyaikaisilla jäähdytysjärjestelmissä.

S-markkinointia rakentava KPO

on työskennellyt tämän projektin parissa 20 vuotta. Yritys on innoissaan voidessaan vihdoin avata myymälän Sundomiin ja tarjota paikalliselle yhteisölle kätevän paikan päivittäistavarojen ostoksille.

S-Marketin odotetaan luovan Sundomiin kymmeniä uusia työpaikkoja.

Keliakipotilaat saattavat jatkossa saada avustusta ruokavaliokustannuksiin

Keliakialiitto iloitsee keliakiorvauksesta hallitusohjelmassa

Keliakialiitto kiittää keliakiorvauksen kirjaamisesta halli-

tusohjelmaan. Hallitusohjelman sivulla 23 todetaan, että ”palautetaan keliakiorvaus painottaen alaikäisiä ja alemman tulotason aikuisia”.

– Keliakiaa sairastavien ääntä on vihdoin kuultu! Lämmin kiitos kaikille, jotka ovat keliakiorvauksen eteen tehneet töitä, toteaa Keliakialiiton toiminnanjohtaja Niina Puronurmi.

Keliakia on elinikäinen autoimmuunisairaus, jonka ainoa hoitomuoto on ehdottoman tarkka gluteeniton ruokavaliohoito. Keliakialiiton tekemän hintaselvityksen mukaan gluteeniton ruokavaliohoito aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia yli 700 euroa vuodessa.

Keliakiaa sairastaville maksettiin ruokavaliokorvausta 23,60 euroa kuukaudessa vuoden 2015 loppuun asti. Tuki lopetettiin osana valtion säästötoimenpiteitä.

Tällä hetkellä yhteiskunta tukee vain keliakiaa sairastavien lasten ruokavaliohoitoa. Keliakiaa sairastavat lapset ovat oikeutettuja perusvammaistukeen, joka

Muistoja - Minnen - Memories
Korsholm Music Festival
14.7. - 18.7.2023
Kuvaliite sivu 11

Täällä olemme:
www.vpress.ovh

Kukat Vaasassa. Kaupungin puutarhaosasto tekee varmasti upeaa työtä tänä keväänä. Tehdään kaupungistamme kaunis ja viihtyisä!

KOVINA AIKONA
Kertomus Suomen viimeisten
nälkävuosien ajoilta
KARL A. TAVASTSTJERNA
Suomentanut Juhani Aho
Julkaistu 1892.
OSA 31

Sillä vaikka Lehtimaa ei omasta puolestaan ollut ketään todistajaa kutsuttanut, oli kuitenkin erään talon väki itsestään ilmoittautunut esittämään painavia asianhaaroja Lehtimaan hyväksi. Samana yönä kun murha tapahtui oli hän nimittäin rauhallisesti nukkunut kymmenen tuntia ruotiukon vieressä uunilla. Se oli ratkaiseva todistus hänen syyttömyydestään, arvelivat he, ja seitsemänkymmenen vanha ruotilainen oli itse tullut saapuville puhumaan vierustoverinsa puolesta. Syntyi inhon ja uteliaisuuden sekaista murinaa, kun tuomari huu-

si esiin murhajutun ja Lehtimaa vietiin läpi ihmisten täyttämän porstuan käräjäsaliin. Kuultiin jo etäältä hänen raskaiden jalkarautojensa kalina yhä selvemmin ja selvemmin, mutta käräjäsaliin ei hiiskuttu sanaakaan. Tunteelliset naiset säpsähtivät kauhusta, ja Lehtimaan sisääntulo vaikutti pelottavammin kuin hän koskaan olisi voinut itse itsestään uskoa. Sali oli väkeä tupaten täynnä. Ensiksi istuimellaan pyöreä tuomari, hyväntahtoinen ja leikkilinen mies, jolla oli suu hymyssä ja kultasankaiset silmälasit nenällä; hän oli vähän huonokuuloinen ja ränstynyt, mutta kantoi seitsemänkymmenvuotiaaksi mieheksi kulunutta vihreää virkatakkiaan suurella varmuudella ja hyvillä mielin; se oli hankkinut hänelle sekä kaikkien paikkakunnan lautakuntain että myöskin kaikkien niiden nuorten juristien suosion, jotka hänen johdollaan olivat tuhrineet ensimmäiset pöytäkir-

janja. Sitten olivat siellä hänen apulaisensa, kaksi nuorta juristia Helsingistä, joiden tuli pian suorittaa oikeustutkinto ja joista tämä heidän juhlallisen tulevaisuuden toimensa raaka realismi tuntui hieman hullunkuriselta. He irvistelivät todistajain hullunkurisille puheille, nauroivat mielellään tuomarin sukkeluuksille ja osoitivat erinomaista taipumusta käsittää asiat koomilliselta kannalta.

Heidän jälkeensä tuli arvossa yleinen syyttäjä, pitäjän vallesmanni, pienoinen, tavattoman kyvykäs mies, joka koko olennoltaan ja pienimmillä liikkeilläänkin tahtoi osoittaa, että oikeus käy armon edellä. Hän oli lainkuuliaisuuden perikuva, turhantarkka omantunnon mies, täynnä lakikieltä ja juhlallinen käytöksessään sekä talonpoikia että herroja kohtaan näin oikeuden edessä. Hänen rinnallaan vaipui nurk-

muuten olisi vaikeuksia saada luottoa perinteisistä lähteistä. Saadakseen tukea hakijoiden on osoitettava johdonmukainen ja riittävä tulolähde, kuten ansaittu palkka tai eläkkeet. Jaetun luoton määrä sijoittuu Pohjanmaan hyvinvointialueen luottorahaston rajoihin.

Hyvinvointialue lisää taloudellista osallisuutta sosiaalisen luottoaloitteen kautta

Taloudellisen osallisuuden vahvistamiseksi ja taloudellisten vaikeuksien lievittämiseksi Pohjanmaan hyvinvointiseutu on ottanut käyttöön urauurtavan aloitteen: sosiaalisen luoton. Tämän uudenlaisen konseptin tavoitteena on laajentaa luottoa pienituloisille ja heikossa asemassa oleville henkilöille ja perheille, joilla on haasteita saada perinteistä luottoa esimerkiksi huonojen luottoloukitusten tai vakuuksien puutteen vuoksi.

Sosiaalinen luotto, vaihtoehtoinen lainanantotapa, toimii pelastusköynnöksenä niille, joilla

Tämän aloitteen ydintavoitteena on estää tuensaajien taloudellinen syrjäytyminen ja liiallinen velkaantuminen sekä edistää omavaraisuutta. Sosiaalisen luoton hallinnoinnissa noudatetaan sosiaalilainain (1133/2002) määräyksiä. Luoton saajille annetaan ennen hyväksymistä kattavat kirjalliset tiedot hyvinvointialueen asettamista kelpoisuusvaatimuksista.

Sosiaalisen luoton laajuus on monipuolinen, ja se on suunniteltu vastaamaan erilaisiin kiireellisiin tarpeisiin, jotka vaikuttavat yksilön tai perheen itsenäiseen toimintaan. Näitä voivat olla taloudellisen vakauden palauttaminen, velkakierteen katkaiseminen, vakaan asumisen varmistaminen, sosiaalisten kriisien voittaminen ja omavaraisuuden lisääminen. Lisäksi aloite voi tukea kuntoutustyötä ja helpottaa työllistymismahdollisuuksia. Erityisesti sosiaalista luottoa voi-

akirjuri — köyhäin asianajaja — oikeuslaitoksen hutilukseksi, kun hän leveällä, huolettomalla äänellään puhui puolustettavainsa puolesta. Hänellä olikin aikoinaan ollut puolen tuhatta juttua — omallatunnollaan — sanoi sukkelin tuomarin apulainen. Pitkällä puusohvalla istui lautakunta, kuuden miehen voimalla, käyttäytyi arvokkaasti ja järkevästi, puhui vähän mutta mietiskeli paljon, niin kuin sopiikin pitäjän luottamusmiehille. Kuulijainlehterin virkaa toimitti ontuva tuoli, ja taempana seisoi joukko uteliaita talonpoikia. Tuolilla istui muuan viisaustieteen kandidaatti, joka oli maalla tietoaan kartuttamassa. Hänellä oli vaalea harva tukka ja kakkulat nenällä, melkoisen hyvät vaatteet ja huulilla ivallinen hymy, joka ei kuitenkaan oikein tahtonut päästä esille istunnon aikana. Kun Lehtimaata vietiin porstuan läpi, vetäytyivät kaikki syrjään

daan joissakin tapauksissa soveltaa jopa asunnon ostoon.

Sosiaalisen luoton myöntämisessä on kuitenkin tiettyjä rajoituksia. Säännöllistä toimeentulotukea saavat tai päätoimisesti opiskelevat eivät ole tukikelpoisia. Opiskelijat, jotka turvautuvat ensisijaisesti valtion tukemiin opintotukiin ja lainoihin, suljetaan yleensä pois, lukuun ottamatta niitä opiskelijoita, jotka joutuvat maksamaan pienet velat saadakseen lainaa. Lisäksi sosiaalista luottoa ei yleensä myönnetä yrittäjille tai henkilöille, joilla on aktiivinen henkilökohmainen velkajärjestely.

Kiitettävistä tavoitteistaan huolimatta sosiaalisen luoton toteuttaminen kohtaa haasteita, myös taloudellisia rajoituksia. Lisäksi luotonhakijan on täytettävä tietyt ehdot, kuten osoitettava, että tavanomaisen luoton saaminen on heidän mahdollisuksiensa mukaan mahdollista tai että he voivat säästää vaaditun luottomäärän kohtuullisessa ajassa. Hakijan kyky maksaa laina takaisin on keskeinen näkökohta sekä sen varmistaminen, että luotto ei lisää velkojen epäjärjestystä. Lisäksi yksityisen velkajärjestelyn piirissä olevat henkilöt eivät voi ottaa lisävelkaa ilman velkojan suostumusta.

Pohjanmaan hyvinvointialue on tämän innovatiivisen taloudellisen tuen edelläkävijä, ja sen tavoitteena on kohottaa syrjäytyneitä yksilöitä ja perheitä, murtaa taloudellisen vakauden ja itsenäisyyden esteitä ja edistää viime kädessä osallistavampaa yhteiskuntaa.

LEHDILLÄMME ON ISSN-NUMERO

Suomen ISSN-keskus on antanut sanomalehdillemme kansainväliset lehtikoodit, niin sanotut ISSN-koodit. Tämä varsin perusteellisen harkinnan jälkeen. Joten nyt olemme virallisesti osa suomalaisista sanomalehtimaailmaa. Olemme sanomalehtiä ”oikeasti”.

Putin 24.2.2022

TASSin referaatti Putinin puheesta 24.2.22, jossa hän ilmoitti, että sotilasoperaatio Ukrainassa on alkanut: ”Venäjän presidentti Vladimir Putin sanoi televisiopuheessaan torstaiaamuna, että vastauksena Venäjän päämiesten pyyntöön. Donbassin tasavalloissa, hän oli tehnyt päätöksen suorittaa erityissotilaallinen operaatio ihmisten suojelemiseksi, ”jotka ovat kärsineet Kiovan hallinnon hyväksikäytöstä ja kansanmurhasta kahdeksan vuoden ajan.” Venäjän johtaja korosti, et-

tei Moskovalla ollut suunnitelmia miehittää Uk

Kehitystä selventäen Venäjän puolustusministeriö vakuutti, etteivät venäläiset joukot tähtää Ukrainan kaupunkeihin, vaan rajoittuvat vain kirurgisesti lyömiseen ja Ukrainan sotilasinfrastruktuurin estämiseen. Siviiliväestölle ei ole olemassa minkäänlaista uhkaa.”

Joten - ei uhkaa siviiliväestölle! Tämän jälkeen 10 000 siviiliä on kuollut, heidän joukossaan 500 lasta.

Ja useimmat jokapäiväiset kuvat Ukrainan pommitetuista kerrostaloista on esitetty.

Ja Moskova on varmasti miehittänyt noin viidennes Ukrainan alueesta.

Suurimman osan ajasta valehtelemisessä on ongelmia. Jos joskus pysyt poikkeavasti totuudessa, kukaan ei myöskään silloin usko sinua.

Lääkärit ydinaseita vastaan

Lääkärit vaativat kiireellisesti ydinaseiden poistamista

Yli 100 lääketieteellisen lehdien ryhmä on julkaissut yhteisen kehotuksen ryhtyä kiireellisiin toimiin ydinsodan kasvavan vaaran vähentämiseksi ja nopeaan siirtymiseen ydinaseiden poista-

miseen.

Ennennäkemätön toimintakehoitus tulee toimituksellisena tekstinä, jonka ovat kirjoittaneet 11 johtavan lääketieteellisen ja terveysalan lehden toimittajat, World Association of Medical Editors ja International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW) -järjestön johtajat. Pääkirjoitus julkaistaan tällä viikolla YK:n ydinsulkusopimuksen (NPT) valmistelukomitean kokouksen alkamisen ja Hiroshiman pommituksen 78. vuosipäivän yhteydessä.

Pääkirjoitus varoittaa, että maailma on nyt ”ydinvaaran aikaa, jota ei ole nähty sitten kylmän sodan huipun”. Kirjoittajat viittaavat lisääntyviin jännitteisiin monien ydinasevaltioiden välillä, ydinarsenaalien nykykaistamiseen ja lisääntyneeseen vahingossa tai väärin lasketun ydinsodan riskiin.

He väittävät, että ydinaseiden käyttö olisi katastrofaalista ihmiskunnalle, ja se voisi tappaa miljoonia ihmisiä ja aiheuttaa laajaa ympäristötuhoa. He kehoittavat terveydenhuollon ammattilaisia varoittamaan yleisöä ja heidän johtajiaan tästä suuresta vaarasta ja kehoittamaan toimiin sen ehkäisemiseksi.

paitsi vanha ruotiukko, joka ohimennessä kuiskasi hänelle:

— Älä pelkää, Lehtimaa — täällä on koko Tenholan väki, joka tietää todistaa, että makasit yötä meidän pirtissäimme.

Hänet tuotiin saliin, mutta hänen korvissaan soivat ruotiukon sanat ja hänen veltostuneet elimensä ikään kuin heräsivät, kun hänen täytyi ruveta puolustautumaan. Vankeudessa ei tulevaisuus ollut häntä suuresti surettanut. Hän sai siellä lämmintä, ruokaa, vaatetta ja lepoa — ja muuta ei hän alussa kaivannutkaan. Myöhemmin hän alkoi tuumia tekoaan. Vankilan saarnaaja toi hänelle uskonnon lohdutusta ja anteeksiantamusta, mutta Lehtimaalla oli omat ajatuksensa murhasta. Vaikka hän ehkä sydämessään kaipasi sitä sovitusta, josta pastori oli puhunut, piti hän kiven kovaan kiinni siitä, että hän oli ollut välikappale Jumalan kädessä. Mitään oikeata katumusta hän ei

tuntenut ja oli niin harvasanainen, että pastori huomasi tuomarin kysymysten olevan tässä paremmin paikallaan kuin uskonnon lohdutuksen.

Ruotiukon kuiskaus synnytti hänessä sen hiljaisesti kyteneen toivon, että hän saisi palkinnon ja korvauksen kaikesta, mitä oli kärsinyt. Oikeastaan ei hän ollut koskaan ajatellut mahdolliseksi, että hänet tuomittaisiin, sillä omasta mielestään hän oli ihan syytön. Hänen suuri katkeruutensa oli tukehduuttanut kaikki lempeät katumuksen tunteet. Hän ajatteli, viettäessään vankilassa pitkät päivänsä, että Kalle Pihl oikeastaan ei koskaan olisi saanut rangaistustaan, jos ei hän korkeamman tahdon käskystä olisi ruvennut oikeutta jakamaan. Pahin kohta oli Anna Mellilän murha, sillä oikeastaanhan ei Jumalan välikappaleen olisi pitänyt häntä satuttaa. Se oli tapahtunut kuin omaksi puolustukseksi —

ehkä oikeastaan siksi, että hän huutaen lähti pakenemaan ja rukoili, ettei häntä murhattaisi. Hän tunsu itsensä usein syylliseksi tätä tapausta ajatellessaan, ja hämälässä päässään hän olikin aikoon tämän puolen asiasta tunnustaa oikeuden edessä. Se aikomus oli tähän saakka rauhoittanut hänen omaatuntoansa.

Nyt seisoi hän yhtäkkiä tuomarin kasvojen edessä, ajatukset myllersivät sekaisin hänen aivoissaan, joissa ei koskaan ollut liian suurta selvyttä vallinnut, ruotiukko oli virittänyt hänessä uutta toivoa, tässä ei ollut aikaa enempään miettimiseen. Omatunto on merkillinen asia. Ajatustensa sekavassa mylläkässä muistui Lehtimaalle mieleen koko joukko yksityiskohtia, joita hän oli vankilassa miettinyt ja jotka nyt näyttivät kaikki hänelle edullisilta. Ainoa selvä todistus häntä vastaan oli hänen kirveensä, jonka hän oli unohtanut Uramoon,

mutta ei siinäkään ollut hänen puumerkkiään, ja muuten se oli samanlainen kuin kaikki muutkin kirveet. Pelastuksen mahdollisuus antoi hänelle voimia, ja kaikki hänen ajatuksensa taikertuivat hukkuvan epätoivolla siihen, että hän oli täyttännyt Jumalan tahtoa. Jos Jumala tahtois, että hän pääsisi vapaaksi, niin oli väärin estää hänen tahtoaan tapahtumasta ennenaikaisilla tunnustuksilla ja siten ryöstää Jumalalta hänen oma valitsemansa välikappale, jonka tekoja ei maallinen oikeus voisi arvostella.

Lehtimaa oli hitaasti astunut keskelle lattiaa ja seisahdunut tuomarin eteen, jolle hän kumarsi kömpelästi mutta samalla melkein itsetietoisesti. Sitten pani hän kahlehditit kätensä ristiin ja jätti Herran huomaan itsensä kaikessa siinä mitä tuleman piti.

JATKUU...

Karnevaalikulkue

Taiteiden yössä oli tänä vuonna komea, kaunis, kiehtova ja äärimmäisen suosittu runsaalla katsojamäärällä!

Pääkirjoituksessa kehoitetaan kiireellisyydestä samana päivänä myös ydinasevaltioita ryhtymään välittömiin toimiin ydinsodan terveydenhuollon toimintayksiköiden vähentämiseksi, mukaan lukien politiikka, jonka mukaan ydinaseita ei käytetä ensimmäistä kertaa, ottamaan ydinaseensa pois hiusliipaisuvaroituksesta ja kehottamaan kaikkia nykyisiin konflikteihin osallistuvia valtioita olemaan sitoutumatta siihen. käyttää ydinaseita.

Kirjoittajat päättävät kehottamalla terveysyhteisöä työskentelemään uudella energialla ydinsodan riskien vähentämiseksi ja ydinaseiden poistamiseksi. He sanovat, että terveysyhteisöllä on ”ratkaiseva rooli” tässä ponnistelussa ja että sen on otettava tämä haaste uudelleen vastaan kiireellisenä prioriteettina.

Pääkirjoitus on globaalin terveysyhteisön voimakas kehoitus toimia. Se on muistutus siitä, että ydinsodan uhka on edelleen hyvin todellinen ja että meidän kaikkien on tehtävä yhteistyötä sen estämiseksi.

Eduskunta hyväksyi hoitotakuuta koskevan lakimuutoksen marraskuussa 2022, ja sosiaali- ja terveysministeriö lähetti hyvinvointialueille ohjeen säännösten toimeenpanosta 14.7.2023. Muutos vaikuttaa hyvinvointialueen tai Helsingin kaupungin järjestämisvastuulla olevan perusterveydenhuollon lisäksi opiskeluterveydenhuoltoon ja vankiterveydenhuoltoon.

Tiukennettu hoitotakuu koskee hoitoa, jossa on kysymys sairastumisesta, vammasta, pitkäaikaisairaudesta vaikeutumuksesta, uusista oireista tai toimintakyvyn alenemasta. (STM)

Hoitotakuu

Lääkäriin kahden viikon sisällä 1.9.23 lähtien

Ihmisille on tarjottava perusterveydenhuollossa kiireetöntä hoitoa nykyistä lyhyemmässä ajassa 1.9.2023 alkaen. Avosairaanhoidon odotuksen enimmäisaika lyhenee kolmesta kuukaudesta 14 vuorokauteen, ja suun terveydenhuollon kuudesta kuukaudesta neljään kuukauteen.

Lisäksi potilaan on 1.9. alkaen saatava arvio hoidon tarpeesta ja

Lintu-influenssa

Vakava lintuinfluenssaepidemia Finnmarkissa, Norjassa

Finnmarkissa on tällä hetkellä erittäin vakava korkeapatogeenisen lintuinfluenssan (H5N1) puhkeaminen. Useita tuhansia tiiraa ja muita merilintuja on löydetty kuolleina.

E erityisesti kärsivät kolmivarvaslokkit. Tämä on melko harvinainen lintu, joka pesii Poh-

jois-Norjassa. Viime vuosina tämän lajin lintujen määrä on vähentynyt rajusti. Norjassa he ovat jopa rakentaneet ”lintuhotelleja” auttamaan lintuja pesimään.

Heinäkuussa tautiin kuoli ehkä 30 000 lokkea. Tämä uhkaa tämän lintulajin koko olemassaoloa.

Myös Pohjois-Suomesta on löydetty muutama kuollut kolmivarvaslokki.

BirdLife Norway kehottaa suojeluviranomaisia ryhtymään toimiin kuolevien lintujen määrän rajoittamiseksi.

THL:n lausunto 8.8.23: Lintuinfluenssaviruksen sopeutuminen nisäkkäisiin pysäytettävä

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) toteaa Ruokavirastolle antamassaan lausunnossa, että lintuinfluenssaviruksen kierto tarhutuissa turkiseläimissä on pysäytettävä, jotta viruksen sopeutuminen nisäkkäisiin estetään.

Erityisen ongelmallisena THL pitää minkkejä, joiden hengitysteiden reseptoreissa on samankaltaisuuksia ihmisen hengitysteiden reseptoreiden kanssa. Tämän takia minkki pystyy toimimaan väli-isäntänä, joka sopeuttaa lintuinfluenssavirusta nisäkkäisiin ja siten myös ihmiseen paremmin tarttuvaksi.

THL:n suositus: Näin voit ehkäistä lintuinfluenssatartuntoja:

Tärkeintä on välttää koskemista kuolleisiin ja sairaisiin lintuihin tai muihin villieläimiin sekä niiden eritteillä tahrintuneisiin pintoihin.

Jos joudut koskemaan kuolleisiin eläimiin, huolehdi hyvästä käsihygieniasta. Suojaudu kertakäyttöisillä käsineillä ja niiden riisumisen jälkeen pese vielä kädet huolellisesti vedellä ja saippualla ja/tai käytä käsihuuhdetta. Mikäli mahdollista suojaudu maskilla tai hengityksensuojaimella ja suojalaseilla eläimen käsittelyn aikana. Hävitä suojaimet käytön jälkeen.

Jos olet koskenut sairaaseen tai kuolleeseen eläimeen ja saat sen jälkeen hengitystie- tai neurologisia oireita, ole yhteydessä terveydenhuoltoon ja mainitse

mahdollisesta altistumisesta.

Ilmoita luonnonvaraisten lintujen joukkokuolemista kunnan valvontaeläinlääkärille.

Turkistarhoilla työskentelevien on suositeltavaa ottaa yhteyttä terveydenhuoltoon aina, jos heillä on hengitystieinfektioon viittaavia oireita tai neurologisia oireita. Lisäksi tarhoilla työskentelevien tulee käyttää ohjeiden mukaisia suojavarusteita ja huolehtia hyvästä käsihygieniasta.

Ilmaston muutos

Salaman aiheuttamat Mauin maastopalot tuhoavat satoja koteja

Havaijilla Mauin saarella kuluneen viikon aikana riehuneet metsäpalot olivat viranomaisten mukaan salaman aiheuttamia. Tulipalot ovat tuhonneet satoja koteja ja yrityksiä ja pakottaneet tuhannet ihmiset evakuoimaan.

Tulipalot alkoivat elokuun 8. päivänä, kun sarja salamaniskuja syytti kuivan kasvillisuuden Länsi-Mauin vuoristossa. Tuuli oli kova ja kosteus alhainen, mikä loi ihanteelliset olosuhteet tulipalojen nopealle leviämiselle.

Tulipalot ovat sen jälkeen polttaneet yli 10 000 hehtaaria maata, eikä niitä ole vielääkään saatu kokonaan hallintaan. Ainakin 53 ihmistä on kuollut tulipaloissa, ja kymmeniä muita on kateissa.

Tulipaloilla on ollut tuhoisa vaikutus Mauin saarelle. Satoja koteja ja yrityksiä on tuhottu, ja tuhannet ihmiset ovat joutuneet jättämään kotinsa. Myös matkailuala, joka on saaren merkittävä taloudellinen veturi, on kärsinyt vakavasti.

Korjaustyön odotetaan kestävän vuosia, ja vahingon kokonaiskustannuksia lasketaan edelleen. Yksi asia on kuitenkin selvä: Mauin metsäpalot ovat olleet suuri katastrofi, ja niillä on pysyvä vaikutus saareen ja sen ihmisiin.

Tässä on joitain Mauin metsäpalojen seurauksia:

Satoja koteja ja yrityksiä on tuhottu.

Tuhannet ihmiset ovat joutuneet jättämään kotinsa.

Matkailuala, joka on saaren merkittävä taloudellinen veturi, on kärsinyt vakavasti.

Toipumispyrkimysten odotetaan kestävän vuosia.

Vahingon kokonaiskustannuksia lasketaan vielä.

Maastopaloilla on ollut tuhoisa vaikutus saareen ja sen ihmisiin.

Mauin metsäpalot muistuttavat metsäpalojen tuhoavasta voimasta ja tulipalojen ehkäisyn tärkeydestä. Se on myös muistutus yhteisön kestävyuden tärkeydestä, kun Mauin ihmiset kokoontuvat rakentamaan uudelleen kotinsa ja erityksensä.

Valtamerten veden lämpötila nousee.

Valtameret ovat absorboineet noin 90 % ihmisen aiheuttamista kasvihuonekaasupäästöjen ylimääräisestä lämmöstä, mikä on aiheuttanut valtameren lämpenemisen keskimäärin 0,14 °F vuosikymmenessä vuodesta 1901 lähtien. Tämä lämpeneminen aiheuttaa valtamerissä useita muutoksia, mukaan lukien :

Merenpinnan nousu: Valtameri laajenee lämpeneessään, mikä aiheuttaa merenpinnan nousun. Merenpinnan nousu tulvii jo nyt rannikkoalueita ja sen odotetaan aiheuttavan lisää tulvia ja eroosiota tulevaisuudessa.

Valtameren happamoituminen: Meri on tulossa happamammaksi, koska se imee hiilidioksidia ilmakehästä. Valtameren happamoituminen vaikeuttaa joidenkin meren eliöiden kuorien ja luurankojen rakentamista, ja se vaikuttaa myös ravintoverkkoon.

Muutokset merielämässä: Lämpenevä valtameri aiheuttaa muutoksia merielämässä. Jotkut lajit ovat siirtymässä viilempiin vesiin, kun taas toiset lisääntyvät. Jotkut lajit ovat myös tulossa aggressiivisempia, kun ne kamppailevat selviytyäkseen muuttuvassa ympäristössä.

Ennätysten lämpimimmät valtameren lämpötilat mitattiin vuosina 2021 ja 2022. Valtameren odotetaan edelleen lämpenevän tulevaisuudessa, millä on vielä vakavammat seuraukset meren eläville ja rannikkoyhteisöille.

Tässä on joitain valtameren

lämpenemisen tunnetuista vaikutuksista:

Merenpinnan nousu: Kun valtameri lämpenee, se laajenee aiheuttaen merenpinnan nousun. Merenpinnan nousu tulvii jo nyt rannikkoalueita ja sen odotetaan aiheuttavan lisää tulvia ja eroosiota tulevaisuudessa.

Meren happamoituminen: Kun valtameri imee hiilidioksidia ilmakehästä, se muuttuu happamammaksi. Valtameren happamoituminen vaikeuttaa joidenkin meren eliöiden kuorien ja luurankojen rakentamista, ja se vaikuttaa myös ravintoverkkoon.

Muutokset merielämässä: Lämpenevä valtameri aiheuttaa muutoksia merielämässä. Jotkut lajit ovat siirtymässä viileämpiin vesiin, kun taas toiset lisääntyvät. Jotkut lajit ovat myös tulossa aggressiivisempia, kun ne kamppailevat selviytyäkseen muuttuvassa ympäristössä.

Äärimmäiset sääilmiöt: Lämpenevä valtameri aiheuttaa enemmän äärimmäisiä sääilmiöitä, kuten hurrikaaneja ja sykloneja. Nämä tapahtumat voivat aiheuttaa laajaa vahinkoa rannikkoyhteisöille ja infrastruktuurille.

Presidentti-vaalit

Jutta Urpilainen

SDP:n entinen puheenjohtaja Jutta Urpilainen vieraili Vaasassa viime torstaina ja kertoi harkitsevansa asettumista ehdokkaaksi presidentinvaaleissa. Samana päivänä SDP:ltä tuli viesti, että puolue aikoo pyytää Jutta Urpilaista puolueen presidenttiehdokkaaksi.

Suomen historiakustannus

Kirja "Alexandra Theodora Frosterus-Sältin och hennes taylor" on ilmestynyt. Myynissä mm täällä:

- adlibris.fi

- <https://akateeminenwebshop.com/>

Tänään

Lääkäri tapettiin Ukrainassa MSF:n tukeman sairaalan kärsiessä toistuvista pommituksista

Ukrainan jatkuvan konfliktin keskellä tapahtuneessa traagisessa välikohtauksessa terveysministeriön lääkäri kuoli, kun Lääkärit ilman rajoja (MSF) tukema Khersonin sairaala joutui pommituksen kohteena. Sairaalan leikkaussali kantoi hyökkäyksen suurimman osan, mikä johti omistautuneen lääketieteen ammattilaisen menetykseen.

Tärkeistä humanitaarisista ponnisteluistaan tunnettu MSF oli tarjonnut mielenterveyskonsultaatioita, lääketieteellisten laitteiden tarvikkeita ja kunnostanut hätäbunkkeria laitoksen potilaiden ja lääkintähenkilöstön auttamiseksi. Sairaala palveli ensisijaisesti aivohalvauksista, sydänongelmista kärsiviä ja kirurgista hoitoa tarvitsevia potilaita.

Raporttien mukaan Venäjän joukot ampuivat hyökkäyksensä vastuussa olevat ammuksat,

mikä lisäsi jännitteitä alueella. Järkyttävää kyllä, tämä ei ollut yksittäinen tapaus, sillä MSF:n tukema Khersonin sairaala koki kaksi erillistä pommitusten hyökkäystä vain 72 tunnin sisällä. Toinen ilmoituspäivänä tapahtunut hyökkäys johti sairaalan ruumisluoneen tuhoutumiseen, mutta onneksi henkilökunta tai potilaat eivät loukkaantuneet viimeisimmässä tapahtumassa.

Terveysministeriön lääkärin menetys ja toistuvat hyökkäykset sairaalaan ovat korostaneet Ukrainassa meneillään olevan sodan tuhoisat vaikutukset, jossa viattomat siviilit ja lääketieteen ammattilaiset kantavat edelleen väkivallan taakan. Kansainvälinen yhteisö on solidaarinen kärsineelle alueelle ja tuomitsee tällaiset väkivallanteot ja vaatii konfliktin lopettamista.

Ja Moskova väittää jatkuvasti, ettei yksikään ukrainalainen siviili kärsi tästä konfliktista.

Tapahtumat

ATENEUM, Helsinki

ALBERT EDELFFELTIN näytely on avattu ja jatkuu 17.9 asti.

Todella näkemisen arvoinen!
TIKANOJAN TAIDEKOTI
Kaarina Heikinheimon 5+

huonetta näyttely

Tekstiilitaidetta, kuparilangasta tekstiilireliefeihin

Vaasalainen tunnettu tekstiilitaiteilija. Näyttelyssä mittavan kaavan esteettinen kokonaisuus. Näyttely jatkuu 24.9. asti

WASA FUTURE FESTIVAL
7-12.8.23

Tapahtuma on maksuton, ja avoin kaikille.

Wasa Future Festival kokoaa yhteen osaavia ja motivoituneita henkilöitä yritysmaailmasta korkeakouluihin ja paikallis-päättäjistä ministereihin ratkomaan ongelmia ja luomaan ratkaisuja talouden, teknologian ja kulttuurin saralla.

80 puhuja

<https://wasafuturefestival.fi/>

Kansallisgalleria KIASMA, Helsinki

ILMAISPÄIVÄ 8.9.23 KLO 10-20.30

<https://kiasma.fi/>

KOKKOLAN SYYSKAMARI
16-19.8.23

Taiteelliset johtajat:

Antto Tunkkari

Pauli Pappinen

www.kokkolansyyskamari.com

CHRISTINA BAROQUE
1-3.9.23

Kristiinankaupungissa

www.vaasabaroque.fi

Keliakiaviikko 4-10.9.23

Valtakunnallisella keliakiaviikolla syyskuun alussa tapahtuu ympäri Suomen! Vuosittain viikolla 36 järjestettävä keliakiaviikko on järjestömmme vilkain tapahtumaviikko.

Viikon slogan on ”Syksyn satoa gluteenittomasti”.

keliakialiitto.fi/keliakiaviikko.

VAASAN KAUPUNGINORKESTERI

KESÄN KAIHO 7.9.23 klo 19

Vaasan kaupungintalo

LAPUAN URKUFESTIVAALI

7-10.9.23

Taiteellinen johtaja:

urkutaiteilija Jimi Järvinen

www.lapuanurkufestivaali.fi

VAASAN KAUPUNGINTEATTERI

”Nunia ja konnia”, ensi-ilta 9.9.23

Svengaava musikaalikomedia

WASA TEATER

”Vänd om min längtan”

Ensi-ilta 16.9-23

Ann-Luise Bertellin, Thomas Enrothin, Åsa Jinderin, Nils-Petter Ankarblomin uusi pohjoismainen musikaali. Ohjaus Erik-André Hvidsten.

<https://www.wasateater.fi/>

Minna Canth-seminaari ja miniooppera**”Nainen kuin jäänyt sampo-panja”**

8.10.23 klo 12-15

Vaasab kaupungintalo

Vaasan Naisklubi

VAASA BAROQUE

Syksyn oopperatapaus – Höstens operahändelse!

Joseph Martin Kraus: PROSERPIN

Krausin ooppera Proserpin saa Vaasa Baroquessa Suomen ensi-iltansa kansainvälisen solistikaartin ja Vaasan kaupunginorkesterin esittämänä. Esitykset ovat pe 13.10.2023 ja la 14.10.2023 klo 19.00 Vaasan kaupungintalon juhlasalissa.

”Lautasella”-messut 28-29.10.2023

Keliakialiitto ja Messukeskus järjestävät Lautasella 2023-messut Helsingissä lauantaista sunnuntaihin 28.–29.10.2023. Messut pidetään samaan aikaan Kirjamessujen ja Viini & Ruoka -tapahtuman kanssa.

Lautasella-messut kokoavat eri erityisruokavaliot saman katon alle Helsingin Messukeskuksessa. Luennot ja tietoisut Lautasella-lavalla antavat vinkkejä hyvää, turvalliseen ja maukkaaseen arkeen.

Gluteeniton elämä -alueella esitellään, maistatetaan ja myydään pelkästään gluteenittomia tuotteita.

keliakialiitto.fi/messut.

TEKNOLOGIA 23

7-9.11.23 Helsingin Messukeskus

Pohjoismaiden johtava teollisuuden teknologiatapahtuma teknologia.messukeskus.com

RUSK

Kamarimusiikkia Pietarsaareissa 21.–25.11.2023

Kuninkaallinen juhla

Kansainvälistä luovuutta vuoden pimeimpään aikaan

<https://ruskfestival.fi/>

muutos**Sadekatastrofi Pekingissä**

Kiinan historian kuumimman kesäkuun jälkeen maa on nyt kokenut historian rajuimman sateen.

Muutaman päivän ajan Pekingissä satoi yhtä paljon kuin muuten sataa vuodessa, jopa 750 millimetriä, mikä on aivan uskomaton määrä.

Ukraina**Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyy:**

Ukrainan on ymmärrettävä historiallinen kehitysmahdollisuutensa, jonka kansamme rohkeus on saanut – presidentti Volodymyr Zelenskyyyn puhe

10. elokuuta 2023

Toivotan teille terveyttä, hyvät ukrainalaiset!

Tänään oli pitkä, uuvuttava päivä. Tiedotustilaisuuksien, keskustelujen, tapaamisten päivä.

Jatkamme Ukrainan opin valmistelua, perusteellisen tekstin, joka toimii perustana maamme muutokselle. Emme unohda päätavoitettamme - voittoa sota ja olla menettämättä maata. Ukrainan on ymmärrettävä historiallinen kehitysmahdollisuutensa, jonka on saanut kansamme - koko kansakuntamme - rohkeus.

Valmistamme myös lisää puolustuspaketteja sotureillemme ja lisää puolustusjärjestelmiä koko Ukrainan yhteiskunnalle, mukaan lukien ilmapuolustusjärjestelmät. Tänään minulla oli myös keskustelu Ison-Britannian sotilasjohdon edustajien kanssa - luottamuksellinen keskustelu. Mutta tehokas sellainen.

Mitä tulee tämän päivän kouksiin, jotka kannattaa mainita julkisesti... Puhuin ekumeenisen patriarkaatin edustajan, metropoliitta Emmanuelin kanssa. Työskentelemme kaikilla tasoilla ja kaikkien globaalien suhteiden toimijoiden kanssa rauhankaavan toteuttamiseksi, erityisesti maastamme karkotettujen lasten palauttamiseksi Ukrainaan. Olen

Ilmaston**Mikä talo tämä on?**

Viime viikon talo:
Kaupungintalo

PensilSketchApp

kiitollinen ekumeeniselle patriar-kaatille sen halukkuudesta auttaa.

Tietysti, kuten aina, puhuimme Ukrainan henkisen itsenäisyyden vahvistamisesta ja hengellisestä rauhasta Ukrainassa. Maamme on yksi kristinuskon historiallisista keskuksista. Ja niin se pysyykin. Ukrainalaiset ovat onnistuneet rakentamaan omassa kodissaan erityisen uskonnollisten suhteiden muodon: maassamme on kirkkojen ja uskonnollisten järjestöjen neuvosto, joka takaa, että kaikkia yhteisöjä kunnioitetaan, kaikki yhteisöt voivat ilmaista mielipiteensä valtiolle ja kaikki yhteisöt voivat osallistua ratkaisemaan yhteiskunnallisesti tärkeitä asioita. Valtio ei koskaan anna hyökkääjävaltion käyttää Ukrainan uskonnollisia yhteisöjä. Ukraina kestää, säilyttää itsenäisyytensä - kaikki itsenäisyyden näkökohdat, myös henkinen. Ja olen kiitollinen kaikille maailmassa, jotka tukevat maatamme ja kansaamme tässä.

Mutta ennen kaikkea olen kiitollinen jokaiselle henkilölle, joka taistelee itsenäisyytemme puolesta.

Tänään haluaisin tunnustaa soturimme. Ne, jotka ansaitsevat erityisen kiitoksen, jotka osoittavat poikkeuksellista rohkeutta ja antavat valtiolle poikkeuksellisia tuloksia. Kunnia teille, soturit!

Sotilas Oleksandr Hryn, 81. erillinen lentokoneprikaati. Oleksandrin ansiosta yli kaksi tusinaa hyökkääjää on kuollut ja haavoittunut. Sotilas Oleksandr Hrisko, ”kahdeksaskymmenes”, ilmassa hyökkäysjoukkomme. Kiitos Oleksandr vaihtorahastomme täydentämisestä. Sotilas Artem Aizensimmer, 5. erillinen hyökkäysprikaati. Sotilas Iryna Shevchenko, 1. koneistetun pataljoonan ylikersantti-ohjaaja. Sotilas Andriy Maksytshka, 54. Hetman Mazepa erillinen koneistettu prikaati, Bakhmut-suunta. Hän otti haavoittuneet ulos, haavoittui itse, mutta palasi rintamalle toipumisen jälkeen. Sotilas Ivan Harbuz, 36. erillinen merijalkaväen prikaati, taistelee Zaporizhzhian suunnassa.

Vanhempi sotilas Serhi Prymochenko, 54. Hetman Mazepan erillisen koneistetun prikaatin kranaatinheittimen miehistön tarkkailija. Vanhempi sotilas Vik-

tor Dorenskyi, ilmahyökkäysjoukot, 80. prikaati. Taistelut lähellä Klishchiivkaa, erittäin voimakkaita! Vanhempi sotilas Maksym Makarenko, ”kahdeksaskymmenen” jäsen, taistelee Ukrainan puolesta Donbasissa. Vanhempi sotilas Oleksandr Lysenko, 5. erillinen hyökkäysprikaati.

Majuri Maksym Zakharchenko, panssaripataljoonan apulaiskomentaja.

Olen ylpeä teistä kaikista, sotureistamme! Jokainen teistä!

Ja erityisesti haluan kiittää yksiköitä, jotka varmistavat joukkomme hyökkäyksen. Nämä ovat ukrainalaisten sapöörien yksiköt. He puhdistavat Ukrainan maata venäläisistä miinoista ja avaavat tien joukoillemme eteenpäin. 808. erillinen tukirykmentti, 48. Kamjanets-Podilskyi-insinööriprikaati, 143. tukijoukkojen yhteinen koulutuskeskus - kiitos kaikille!

Kunnia kaikille, jotka taistelevat Ukrainan itsenäisyyden ja vapauden puolesta!

Kunnia Ukrainalle!

Lisenssi: Creative Commons Nimeä-Ei-kaupallinen-Ei johdannaisia 4.0 International. Linkki: www.president.gov.ua

Venäjä

”Erikoisoperaatio päättyy 5 päivässä”

Moscow-lehden Izvestia mukaan yli 500 päivää sitten:

”Izvestian haastattelemat asiantuntijat uskovat, että Venäjän armeija voi suorittaa operaation viidessä päivässä. ”Tämä on lähtökohta. Näin kauan päätoimien tulisi kestää suurten kaupunkien ulkopuolella. Sen perusteella mitä nyt tapahtuu, [Ukrainan] itä-, keski- ja eteläalueet voidaan vapauttaa.

”Venäjälle on äärimmäisen tärkeää vapauttaa paitsi Donbass Kiovan hallinnon miehitysjoukoista, myös koko Ukrainan vasen ranta sekä sen Mustanmeren alueet. Dnepr, Zaporozhye, Mariupol, Odessa, Ochakov, Nikolaev, Kherson ja muut kaupungit, joissa on Venäjän federaation kannalta tärkeitä teollisuus- ja puolustusyrityksiä. Jos ne ovat

Moskovan hallinnassa, tämä tarkoittaa, että Venäjä on voittanut lännen ja vienyt slaavilaisen kumppaninsa Yhdysvaltojen ja Naton vaikutuspiiristä.”

”Selvittäessään kehitystä Venäjän puolustusministeriö vakuutti, että venäläiset joukot eivät kohdistaa Ukrainan kaupunkeja, vaan rajoittuvat vain kirurgisesti iskuihin ja toimintakyvyttömyyteen Ukrainan sotilaalliseen infrastruktuuriin. Siviiliväestölle ei ole olemassa minkäänlaisia uhkia.”

Kuinka monta siviiliä on kuollut sen jälkeen. Liian monta. Aivan liikaa.

Venäjän talous vapaassa pu- dotuksessa

Moskovan päivälehdet julkaisivat valtiovarainministeriön luvut tiistaina.

Verotulot ovat laskeneet 20 % vuodessa ja kulut ovat nousseet yli 20 %. Tämä on johtanut valtavan budjettialijäämään, joka varmasti rahoitetaan suurelta osin rahanpainatuksella.

Tästä huolimatta Putin lupaa yhä suurempia etuja kaikille, jotka uskaltavat vaarantaa henkensä Ukrainassa.

Venäjä ei voi jatkaa näin pitkään ilman talouden romahtamista - Valtionvelka ei sinänsä ole suuri, noin 15 % bruttokansantuotteesta. mutta ehkä tässä vaiheessa ei ole niin paljon ihmisiä, jotka haluavat lainata Venäjälle rahaa.

Tämä on siis Venäjän valtiovarainministeriön mukaan. Emme tiedä, ovatko nämä luvut liioiteltuja, mutta tämä ei ole epätodennäköistä.

Sormenjäljet voivat ennustaa skitsofrenian

Espanjalaiset tutkijat ovat kehittäneet tekoälytyökalun, joka voi erottaa skitsofreniaa sairastavien ihmisten sormenjäljet sellaisten ihmisten sormenjäljet, joilla ei ole sairautta, 70 prosentin varmuudella. Koska sormenjäljet pysyvät vakaina koko elämän ajan, tällä työkalulla voidaan havaita sairaus varhaisessa vaiheessa ja ennustaa sen puhkeaminen paljon aikaisemmin.

”Skitsofrenian lopullinen diagnoosi vaatii vähintään kuusi kuukautta, ja sen oireet sekoitetaan usein muihin mielenterveysongelmiin, kuten kaksisuuntaiseen mielialahäiriöön. Siksi tämä löytö on niin tärkeä, koska se mahdollistaa aikaisemman kohdennetun hoidon”, selittää tutkimuksesta vastaava Raymond Salvador. tutkimuksen kirjoittaja FIDMAG Hermanas Hospitalarias -tutkimussäätiöstä Barcelonassa, Espanjassa.

Salvador sanoo, että työkalua voidaan käyttää tunnistamaan ihmisiä, joilla on häiriön oireita tai jotka hakevat ensiapua ensimmäisen psykoottisen jaksonsa vuoksi, mutta se voi olla hyödyllinen myös ihmisille, joilla on merkittävä geneettinen riski.

Pitkän COVID-aivosumun ("Brain Fog") ymmärtäminen: verrattavissa 10 vuoden ikäntymiseen

Meneillään oleva CO-

Viikon kuva

Ruohonleikkuri

VID-19-pandemia on vaikuttanut miljooniin ihmisiin maailmanlaajuisesti, ja vaikka useimmat ihmiset toipuvat tartunnasta muutamassa viikossa, jotkut kokevat pitkiä oireita, jotka voivat kestää pitkään. Yksi näistä huolestuttavista pitkäaikaisvaikutuksista, joka tunnetaan yleisesti nimellä ”aivosumu”, on viime aikoina kiinnittänyt tutkijoiden huomion. King’s College Londonin (KCL) asiantuntijoiden tekemän tutkimuksen mukaan tällä ehdolla voi olla merkittävä vaikutus kognitiivisiin kykyihin, verrattavissa vuosikymmenen ikääntymiseen.

Termi ”aivojen sumu” viittaa mielenterveyden hämmennykseen tai kognitiiviseen heikkenemiseen. Se voi johtaa vaikeuksiin muistin, huomion, päättelyn ja motorisen ohjauksen kanssa. Erityisen huolestuttavaa on, että ihmiset, jotka ovat kokeneet pitkään COVID-tautia, voivat silti kärsiä näistä kognitiivisista puutteista jopa toipuessaan alkuperäisestä infektiosta.

KCL:n tutkijoiden tekemä tutkimus pyrki ymmärtämään pitkän COVIDin vaikutuksia ajatteluun ja muistikykyihin. Tätä varten he analysoivat COVID-19:stä kärsineiden henkilöiden kognitiivista suorituskykyä. Tutkijat jakoivat osallistujat kahteen ryhmään sen perusteella, oliko heillä positiivinen SARS-CoV-2-testi vai ei. He harkitsivat myös oireiden kestoa ja vakavuutta tutkiakseen korrelaatiota näiden tekijöiden ja kognitiivisten häiriöiden välillä.

Tulokset olivat silmiinpistäviä. Henkilöt, joiden SARS-CoV-2-testi oli positiivinen ja joilla oli pidempi oireiden kesto, jatkuvia

oireita tai vakavampi infektio, havaittiin merkittäviä kognitiivisia puutteita. Itse asiassa tutkijat havaitsivat, että nämä puutteet olivat edelleen havaittavissa lähes kaksi vuotta alkuperäisen tartunnan jälkeen. Oli kuitenkin myös positiivisia uutisia. Ne, jotka ilmoittivat täysin toipuneensa COVID-19:stä, eivät osoittaneet tällaisia kognitiivisia puutteita.

Huolestuttavin havainto oli, että joillakin pitkällä COVID-potilailla havaitut kognitiiviset häiriöt olivat verrattavissa yksilöiden kokemaan kognitiiviseen heikkenemiseen vakavan sairauden vuoksi sairaalassa. Lisäksi vaikutuksen todettiin olevan samanlainen kuin kymmenen vuoden ikääntymisen voi odottaa.

Vaikka tarkkoja syitä tämän aivosumun taustalla pitkällä COVID-potilailla ei vielä täysin ymmärretä, tämä tutkimus korostaa lisätutkimuksen merkitystä taustalla olevien mekanismien tutkimiseksi. Ymmärtäminen, miksi jotkut henkilöt kokevat näitä kognitiivisia puutteita, kun taas toiset toipuvat täysin, on ratkaisevan tärkeää kehitettäessä kohdennettuja interventioita niiden auttamiseksi.

Tutkijat korostivat tarvetta tehdä kattavampia tutkimuksia erityisesti yhteisöllisissä tapauksissa, sillä useimmat aiemmat tutkimukset ovat keskittyneet ensisijaisesti sairaalahoitoon toipumisen alkuvaiheessa oleviin henkilöihin.

Yhteenvetona voidaan todeta, että pitkällä COVID-aivosumul-

Siilojen purkaminen Siiloliven kautta

Vaasan betonisiilot rakennettiin vuosina 1958-63. Niiden läheisyydessä toimi mylly, jonka toiminta sitten lopetettiin vuonna 1992. Sen jälkeen siilot eivät ole olleet käytössä. Parikymmentä vuotta sitten suunniteltiin opiskelija-asuntoja siiloihin. Mainio idea, mutta esteenä oli betonirakenteiden sienikasvustot. Nyt siilojen purkaminen on aloitettu, huhtikuun lopussa tänä vuonna. Webkameran avulla voidaan seurata miten purkaminen edistyy.

Tämä kuva on otettu 7.8.2023.
webkamera löytyy täältä:
<https://www.vaasa.fi/siilolive/>

la voi olla syvälinen vaikutus kognitiivisiin kykyihin, kuten ikääntyminen vuosikymmenen ajan. Tämä tutkimus korostaa pitkittyvien COVID-19-oireiden kokevien henkilöiden seurannan ja tukemisen tärkeyttä. Se myös korostaa jatkuvan tutkimuksen tarvetta valottaakseen tämän kognitiivisen heikentymisen taustalla olevia mekanismeja, mikä johtaa parempaan hoitoon ja mahdollisiin hoitoihin pitkistä COVID-sairaudesta kärsiville.

(Lähde: Nathan J Cheetham et al, The effects of COVID-19 on cognitive performance in a community-based cohort: a COVID symptom study biobank prospective cohort study; eClinicalMedicine)

Huumoria

Mies: — Vai ei ruoka vielä ole valmista. Sepä pahinta. Minä menen ravintolaan syömään.

Vaimo: — Odota vain viisi minuuttia.

Mies: — Valmistuuko se siksi?

Vaimo: — Ei, mutta minä tulen mukaan.

*

Perinnöllistä. — Uskotteko perinnöllisyyteen. — Kyllä! Näkisittepä vain, miten kaunis, vilkas ja lahjakas poika minulla on!

Ensi viikolla: Tiistenjoen kyläkirkko, Lapua

Ilmoita WP:ssä

Tässä historiallisessa ja hypermodernissa päivälehdessä ensimmäisten joukossa mainostamisella voi olla PR-arvoa.

Ilmoitushinta on 6 €/palstamillimetri. Vakioilmoitukset ovat halvempia (25 mm korkea = 140 €, 50 mm = 280 €, 75 mm = 400 €). Toistuvat ilmoitukset = 30 % alennus. Lähetä ilmoitukset osoitteeseen

waasanpaivalehti@gmail.com
jpg-, tiff- tai png-muodossa. Mainokset pienennetään sitten 46 mm:n sarakkeen leveyteen.

Lukijoilta

Otamme erittäin mielellämme vastaan lukijoidemme kommentteja. Kommentteja, tarinoita, muistoja, keskustelua, uutisia kotoa. Tämä on luultavasti tämän paperin tärkein osa. Mutta tilaa on rajoitetusti, joten kirjoita mahdollisimman lyhyesti! Joten lähetä viestit osoitteeseen:

waasanpaivalehti@gmail.com

Waasan Päivälehti

waasanpaivalehti@gmail.com

Terveysliite

Kysymyksiä ja vastauksia keliakiasta Osa 6

Keliakia on autoimmuunisairaus, joka johtuu reaktiosta gluteeniin, vehnässä, ohrassa ja rukiissa olevaan proteiiniin. Keliakiaa sairastavien ihmisten on vältettävä gluteenin käyttöä terveysongelmien välttämiseksi. Siksi on tärkeää, että elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvat tuotteet eivät sisällä gluteenia tai saastutaa ruokaa gluteenilla.

Kosketusmateriaaleja koskevan lainsäädännön

Gluteenittoman ruokavalion käyttämisestä ärtyvän suolen tapauksessa ei ole selkeää suositusta, mutta jos sinulla on paljon vaivoja, mikään ei estä sinua kokeilemasta sitä - ja jos osoittautuu, että ruokavalio auttaa sinua, jatka sitten vain.

Elää keliakian kanssa

Voiko keliakiaa sairastava suudella henkilöä, jolla ei ole tätä sairautta?

Varmasti! Jotkut huulipunat sisältävät gluteenia, ja tietysti minimaaliset gluteenimäärät voivat siirtyä, jos he ovat juuri syöneet leipää. Mutta määrät ovat niin pieniä, että sitä ei tarvitse ottaa huomioon.

Tämä on minun henkilökohtainen mielipiteeni, Englannissa on tutkija, jolla on erilainen mielipide.

Nyt on yleinen siirtymä muovista valmistetuista kertakäyttötuotteista (lautaset, ruokailuvälineet, pillit) muun muassa viljasta valmistettuihin tuotteisiin. Voivatko ne olla vaarallisia keliakiaa sairastavalle?

Kosketusmateriaalit, mukaan lukien viljasta tai muista vaihtoehtoisista materiaaleista muovin sijasta valmistetut kertakäyttöiset, ovat suhteellisen uutta kehitystä, ja niiden turvallisuudesta ja mahdollisista vaikutuksista keliakiaa tai muita allergioita kärsiviin ihmisiin on vielä paljon opittavaa.

ja valvonnan mukaan tällaiset materiaalit eivät saa sisältää aineita, jotka voivat liuottaa ja saastuttaa elintarvikkeen allergeeneilla tai muilla haitallisilla aineilla, mukaan lukien gluteeni. Tämä tarkoittaa, että jos viljasta tai muista vaihtoehtoisista materiaaleista

valmistetut kertakäyttötuotteet täyttävät voimassa olevat kontaktimateriaaleja koskevat määräykset ja vaatimukset, niiden tulee olla turvallisia käyttäessä eivätkä aiheuta vaaraa keliakiasta tai muista allergioista kärsiville ihmisille.

On kuitenkin tärkeää huomata, että näiden uusien materiaalien ja tuotteiden turvallisuuden tutkimus ja arviointi on edelleen kesken. Lainsäädäntö ja valvonta voivat myös vaihdella eri maiden tai alueiden välillä.

Mutta luultavasti tällaisten kertakäyttötuoiteiden käyttämisessä ei todennäköisesti ole riskiä, mutta tämä on todennäköistä, selkeää tutkimustulosta ei ole vielä saatavilla. Isossa-Britanniassa tehty tutkimus osoitti, ettei kertakäyttöpakkausten aiheuttamaa saastumisvaaraa ole, mutta valitettavasti Hollannissa ja Espanjassa tehty tutkimus osoitti, että riski saattaa olla olemassa.

Minulla diagnosoitiin keliakia useita vuosia sitten, ja nyt minulla ei ole lainkaan oireita. Voinko suorittaa asepalveluksen?

Voit tietysti rajoituksin. Et voi muun muassa ryhtyä laskuvarjovartijaksi, et voi suorittaa asepalvelusta laivastossa ja et voi tulla rajavartijaksi. Rauhanturvatehtävät ulkomailla ovat todennäköisesti suurelta osin poissuljettuja,

Äskettäin diagnosoinsa saaneet saavat yleensä 1-2 vuoden lykkäyksen. Niissä harvoissa tapauksissa, joissa oireet eivät ole laantuneet gluteenittomalla ruokavaliolla, henkilö vapautetaan asevelvollisuudesta rauhan aikana,

Jos asut Ruotsissa, se on hieman erilainen. Keliakiaa sairastavia Ruotsin kansalaisia ei oteta ”lumpeneihin”, eli he eivät saa suorittaa asepalvelusta.

Pidän kovasti Vöralaisen leipomon ruisleivästä. Miten pärjään ilman tätä?

Voit hoitaa sen. Olemme kaikki tapojemme orjia. Saattaa käydä niin, että joudut etsimään melko paljon löytääksesi gluteenittoman leivän, joka muistuttaa hieman Vörä-leipää. Ja lopulta tähän tottuu. Mutta on varmasti tapahtunut, että keliakiapotilaat näkevät unia ruisleivästä öisin vuoden kuluttua!

Onko keliakiaa sairastavalla henkilöllä suurempi riski saada Covid-19 ja/tai suurempi riski saada sairaalahoitoa ja riski saada vakavia komplikaatioita?

On monia sairauksia, joihin liittyy tavallista suurempi Covid-infektion riski. Keliakia ei ole sellainen sairaus.

Ei ole viitteitä siitä, että Covid olisi vaarallisempi keliakikoille kuin muille.

Vuoden gluteenittoman ruokavalion jälkeen minulla on edelleen vatsavaivoja ja ripulia. Keliakian veriarvot ovat

todennäköisesti parantuneet. Mitä tehdä?

Tämä on tärkeä ja samalla vaikea kysymys.

Ensimmäinen askel: Pyydä ravitsemusterapeuttia käymään ruokavalio uudelleen läpi.

Toinen parannuskeino: Kokeile vaihtaa laktoosittomaan maitoon. Voit vapaasti tehdä kotitestin laktoosi-intoleranssista.

Kolmas toimenpide: Jos oireet jatkuvat, on harkittava, voiko taustalla olla jokin muu sairaus. Ärtynyt suoli on yleinen sairaus, ja sinulla voi olla tämä yhdessä keliakian kanssa. Onko olemassa hälyttäviä oireita, kuten verta ulosteessa? Joskus on harkittava paksusuolen endoskopiaa tutkimusta, kolonoskopiaa, koska keliakiaa sairastavilla voi olla niin sanottu mikroskooppinen paksusuolentulehdus, paksusuolen tulehdus, joka voidaan havaita vain paksusuolen mikroskooppisella tutkimuksella.

Neljäs toimenpide: Jos oireet jatkuvat yhtä vakavina, tämä on ongelma, joka on tutkittava erikoissairaanhoidon toimesta. Pyydä lähete.

Voiko keliakiasta sairastavasta tulla leipuri?

Ei, sitä ammattiuraa pitäisi luultavasti välttää. Leipomossa se on pölyistä, eikä sitä voida välttää, että pöly joutuu suuhusi ja nielee sitä.

Mutta jos haluat silti leipuriksi, voit perustaa leipomon, joka leipoo vain gluteenitonta leipää. Se voi maksaa itsensä takaisin, markkinat kasvavat!

Verenpainelääkkeeni sisältää pakkauselosteen mukanaan vehnätärkkelystä. Onko tämä vaarallista, koska minulla on keliakia?

Ei. Monet lääkkeet sisältävät laktoosia tai vetytärkkelystä sideaineena. Määrät ovat äärettömän pieniä ja hydrattu tärkkelys on myös gluteenitonta. Joten verenpainelääkkeesi on todennäköisesti ongelmaton.

Pitäisikö sinun liittyä keliakiayhdistyksen jäseneksi, kun saat tämän diagnoosin?

Kyllä ehdottomasti.

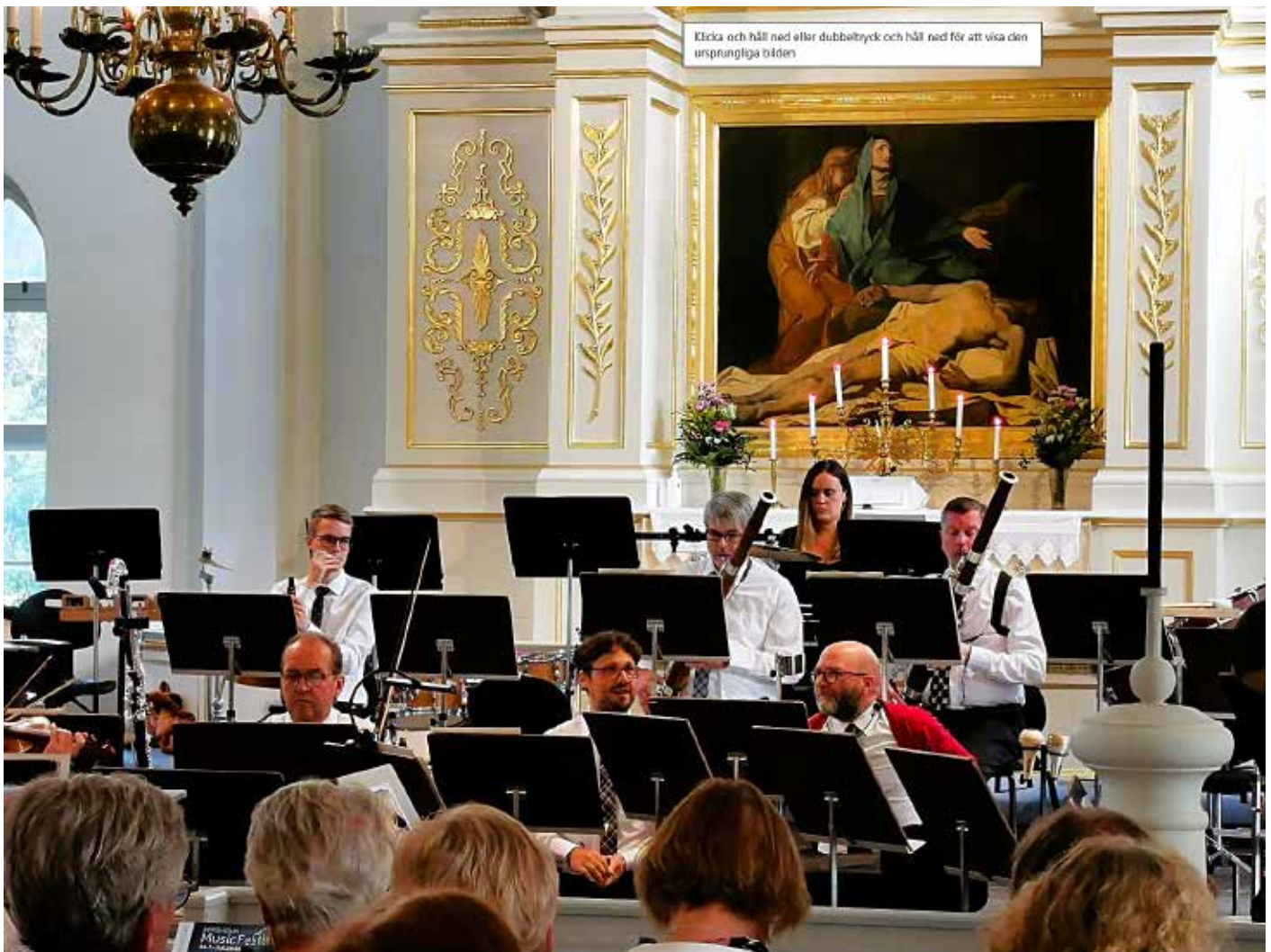
Tämä on sairaus, jonka todellinen hoito on tieto. Tietoa tarvitaan tiukan gluteenittoman ruokavalion ylläpitämiseen.

Ja välitä tietoa, se on keliakiayhdistysten tärkein tehtävä.

Jatkuu---

Photo Supplement

Muistoja - Minnen - Memories
Korsholm Music Festival
25.7 - 2.8.2023

Korsholman musiikkijuhlat 25.7.-2.8.2023

Neljä vuosikymmentä sitten joukko musiikinharrastajia kokoontui Solfin Stundarsiin ja päätti aloittaa musiikkifestivaalin.

Ensimmäinen festivaali järjestettiin vuonna 1983, 40 vuotta sitten. Ja näistä lähtien näitä festivaaleja on järjestetty joka vuosi. Myös korona-aikana festivaali järjestettiin ja välitettiin katsojille. Festivaalilla on nyt vankka maine ja se on kansainvälisesti tunnettu. Tämän vuoden festivaali oli menestys. Tässä muutamia kuvia tämän vuoden festivaalista.

Korsholms Music Festival 25.7-2.8.2023

För fyra decennier samlades en grupp musikintresserade på Stundars i Solf och beslöt att starta en musikfestival. Den första festivalen ordnades 1983, för 40 år sedan. Och sedan dessa har dessa festivaler ordnats varje år. Också under coronatiden ordnade festivalen, och streameds till åskådare. Festivalen har nu en grundmurad renomme och är internationellt känd. Årets festival var en succe. Här är ett antal bilder från årets festival.

Korsholm's Music Festival 25.7-2.8.2023

Four decades ago, a group of music enthusiasts gathered at Stundars in Solf and decided to start a music festival. The first festival was organized in 1983, 40 years ago. And since these these festivals have been arranged every year. Also during the corona era, the festival organized, and streamed to spectators. The festival now has a solid reputation and is internationally known. This year's festival was a success. Here are a number of pictures from this year's festival.

*Avajaiset Rewell Centerissä 26.7.23
Öppning i Rewell Center 26.-7.23*

*Avajaiskonsetti Mustasaaren kirkossa 26.7.23
Öppningskonsert i Korsholms kyrka
Opening Concert in the Korsholm Church*

“Miniö” i Maxmo kyrka 27.7.23

Tähtisumua - Stjärnstoft - Stardust-. Ritz 28.7.23

Composer Vladimir Agopov

In Ukrainian:

Корсхольмський музичний фестиваль

25.7-2.8.2023

Чотири десятиліття тому група музичних ентузіастів зібралася в Стундарі в Солфі і вирішила започаткувати музичний фестиваль.

Перший фестиваль був організований у 1983 році, тобто 40 років тому. І з тих пір ці фестивалі влаштовуються щороку. Також у епоху корони фестиваль організовувався та транслювався глядачам. Зараз фестиваль має солідну репутацію та відомий у всьому світі. Цьогорічний фестиваль вдавсь. Ось декілька фото з цьогорічного фестивалю.

Korsholms kommuns 675 års jubileumskonsert i replot kyrka den 29.7.23

Mustasaaren kunnan juhlakonsertti Raippaluodon kirkossa

Korsholms Musikfestival 25.7-2.8.2023

Vor vier Jahrzehnten traf sich eine Gruppe Musikbegeisterter in Stundars in Solf und beschloss, ein Musikfestival zu gründen.

Das erste Festival wurde 1983, also vor 40 Jahren, organisiert. Und seitdem werden diese Feste jedes Jahr veranstaltet. Auch während der Corona-Zeit wurde das Festival organisiert und an die Zuschauer gestreamt. Das Festival hat mittlerweile einen guten Ruf und ist international bekannt. Das diesjährige Festival war ein Erfolg. Hier finden Sie einige Bilder vom diesjährigen Festival.

Festival de musique de Korsholm

25.7-2.8.2023

Il y a quatre décennies, un groupe de passionnés de musique s'est réuni à Stundars à Solf et a décidé de lancer un festival de musique.

Le premier festival a été organisé en 1983, il y a 40 ans. Et depuis ces ces festivals ont été organisés chaque année. Toujours pendant l'ère corona, le festival s'est organisé et diffusé aux spectateurs. Le festival a maintenant une solide réputation et est internationalement connu. Le festival de cette année a été un succès. Voici quelques photos du festival de cette année.

Ensemble Gamuti i Brändö kyrka den 29.7.23

Intima brev - Intiimit kirjeet - Intimate letters på Kuntsi den 30.7.223

At Twilight of the Stairs, Vaasa City Hall, 30.7.23

*Keskustelija Loftetin "ladossa"
Samtal i Loftets "lada"*

Milla Virta, festivaalijohtaja, festivalledare, festival director

*Avslutningskonser, päätöskonserttik, closing concert
Keski-Pohjanmaan kamariorkesteri*

2024

Korsholm Music Festival Ooppera Teuvalla 2024

Kaksikielinen TOVE TEUVALLA -ooppera esitetään kesällä 2024 neljä kertaa. Tapahtumat ja teema kietoutuvat Tove Janssonin ainoan sakraaliteoksen, Teuvan kirkon alttaritaulun ”Kymmenen neitsyttä”, ympärille.

Hankeen käynnistämisen ovat mahdollistaneet ankkurirahoittajat Suomen Kulttuurirahaston Etelä-Pohjanmaan rahasto, Konstsamfundet, Teuvan Kalevalaiset ja Teuvalaisen Kulttuurin Tuki. Oopperatuotannossa Korsholman Musiikkijuhlien vahvana yhteistyökumppanina on Teuvalaisen Kulttuurin Tuki ry. Yhdistyksen puheenjohtaja, mies koko oopperaidean takana on Erkki Hakala Tulossa on puhutteleva ja valoa tuova teos, joka yhdistää Toven ja Teuvan, yksilön ja yhteisön sekä liikkuu monilla tasoilla kiinnittäen huomiota kauneuteen ja toivoon ympäröivän maailman kipukohtien keskellä Korsholm musiikkifestivaali on tuottaja.

Opera i Teuva 2024

Den tvåspråkiga operan TOVE TEUVALLA kommer att spelas fyra gånger sommaren 2024. Händelserna och temat lindas runt Tove Janssons enda heliga verk, Teuva kyrkas altartavla ”Tio jungfrur”.

Lanseringen av projektet har möjliggjorts av ankarfinansierarna i Finska kulturfondens Södra Österbottens fond, Konstsamfundet, Teuvan Kalevalaiset och Teuvalainen

Kulttuurin Tuki. Teuvalainen Kulttuurin Tuki ry är en stark partner till Korsholman Musiikkijuhli i operaproduktionen. Föreningens ordförande, mannen bakom hela operaidén är Erkki Hakala. Detta är ett talande och ljusbringande verk som knyter samman Tove och Teuva, individen och samhället och rör sig på många plan, med uppmärksamhet på skönheten och hopp mitt i världens smärta, Korsholm Music Festival är producent.

Opera in Teuva 2024

The bilingual TOVE TEUVALLA opera will be performed four times in the summer of 2024. The events and the theme are wrapped around Tove Jansson’s only sacred work, the Teuva church altarpiece ”Ten virgins”.

The launch of the project has been made possible by the anchor financiers of the Southern Ostrobothnia Fund of the Finnish Cultural Foundation, Konstsamfundet, Teuvan Kalevalaiset and Teuvalainen Kulttuurin Tuki. The Teuvalainen Kulttuurin Tuki ry is a strong partner of the Korsholman Musiikkijuhli in the opera production. The chairman of the association, the man behind the whole opera idea is Erkki Hakala. This is a speaking and light-bringing work that connects Tove and Teuva, the individual and the community, and moves on many levels, paying attention to the beauty and hope in the midst of the pain points of the world around us. Korsholm Music Festival is the producer.